

Betoniin käytettävä vesi

Betonilaborantti- ja myllärikurssi,
9.1.2024

Kim Johansson

Erityisasiantuntija , DI

Suomen Betoniyhdistys ry

Veden soveltuvuus betonin valmistukseen SFS-EN 1008 mukaan

- ▶ Talousvesi soveltuu aina. Juotavaksi kelpaava vesi kelpaa betonin valmistukseen ilman testausta
- ▶ Betoniteollisuuden kierrätysvesi, pohjavesi, luonnon makea pintavesi tai teollisuuden jätevesi soveltuu usein, mutta ne on aina on testattava
- ▶ Merivesi ei sovellu raudoitettun tai jännitetyn betonin valmistukseen
- ▶ Viemäriveresi ei sovellu betonin valmistukseen

Betoniteollisuuden prosesseissa talteen otettu vesi (SFS-EN 1008 kohta 3.2)

- ▶ Betoniteollisuuden prosesseissa talteen otettu vesi on:
 - Vettä, joka sisältyy ylijääneeseen betoniin
 - Vettä, jolla puhdistettiin sekoitin koskien kiinteitä sekoittimia, autosekoittimien sekoitusrumpuja tai muita sekoittimia ja betonipumppuja
 - Kovettuneen betonin sahaukseen, hiomiseen ja vesisuihkupuhdistukseen käytettyä vettä
 - Betonin valmistuksen aikana betonimassasta poistettua vettä

Betoniteollisuuden prosesseissa talteen otettu vesi (SFS-EN 1008 kohta 3.2)

- ▶ Tämä vesi voidaan ottaa
 - Altaista, jotka on varustettu laitteilla, jotka jakavat kiintoaineen tasaisesti veteen
 - Saostusaltaista tai vastaavista, jos vesi jätetään altaisiin niin pitkäksi ajaksi, että kiintoaineet ehtivät laskeutua kunnolla
 - HUOM. Betoniteollisuuden prosesseissa talteen otettu vesi sisältää vaihtelevia määriä hyvin hienoja partikkeleita, joiden koko on yleensä alle 0,25 mm.

Alustava arviointi

Taulukko 1 Betoniveden alustavan arvioinnin vaatimukset ja testausmenetelmät

		Vaatus
1	Öljyt ja rasvat	Silmin nähtävissä vain pieniä määriä.
2	Pinta-aktiiviset aineet	Mahdollisen vaahdon tulisi kadota kahdessa minuutissa
3	Väri	Muu kuin luokittelun 3.2 mukainen vesi: Väri arvioidaan kvalitatiivisesti vaaleankeltaiseksi tai sitä vaaleammaksi.
4	Liete	Luokittelun 3.2 mukainen vesi
		Muu vesi: Sedimentin määrä enintään 4 ml
5	Tuoksu	Luokittelun 3.2 mukainen vesi: Ei hajua, lukuun ottamatta talousvedelle sallittavaa tuoksua ja vähäistä sementin tuoksua. Jos vedessä on masuunikuonaa, vähäinen rikkivedyn haju.
		Muu vesi: Ei hajua lukuun ottamatta talousvedelle sallittavaa tuoksua. Ei rikkivedyn hajua suolahapon lisäämisen jälkeen.
6	Happamuus	$\text{pH} \geq 4$
7	Humus	Natriumhydroksidin (NaOH) lisäämisen jälkeen väri arvioidaan kvalitatiivisesti kellanruskeaksi tai sitä vaaleammaksi.

Alustava arviointi

- Jos vesi ei täytä kaikkia taulukon 1 vaatimuksia, sitä voidaan käyttää vain, jos voidaan osoittaa, että se soveltuu käytettäväksi betonissa.
- Tällöin veden kelpoisuus todetaan betoni- tai laastikokein.
- Tällöin verrataan sitoutumisen alku- ja loppuaikaa sekä 7 vuorokauden puristuslujuutta puhtaalla vedellä tehtyjen koekappaleiden vastaaviin arvoihin.
- Talousvesi soveltuu aina

Laastikokeiden vaatimukset

- Aika sitoutumisajan alkuun vähintään 1 h, poikkeama vertailusta korkeintaan 25%
- Aika sitoutumisajan loppuun vähintään 12 h, poikkeama vertailusta korkeintaan 25%
- Seitsemän päivän puristuslujuuden tulee olla vähintään 90% vertailusta
- Testaustuloksia verrataan sellaisten koekappaleiden koetuloksiin, jotka on valmistettu käyttäen tislattua tai ionitonta vettä

Kloridit

Veden suurimmat sallitut kloridipitoisuudet:

- Jännitetty betoni tai injektointilaasti 500 mg/l
- Raudoitettu tai metalliosia sisältävä betoni 1000 mg/l
- Raudoittamaton tai metalliosia sisältämätön betoni 4500 mg/l

Meriveden soveltuvuus Suomessa

Meriveden suolasta on kloridien osuus yli 50 %. Näin ollen edes Perämeren pintavesi ei sovellu raudoitetun betonin valmistamiseen. (1 ppt = 1000 mg/l)

Allas	Suolaisuus (ppt)		Halokliini
	Pinta	Pohja	Syvyys [m]
Perämeri	3	4	40-50
Selkämeri	6	7	50-70
Suomenlahti	6	9	40-80
Gotlanti	7	12	60-80
Bornholm	8	16	50-60
Kattegat	21	33	15-20

Muut haitalliset epäpuhtaudet

- Muita tutkittavia haitallisia epäpuhtauksia ovat:
 - kloridit
 - sulfaatit
 - sokerit
 - fosfaatit
 - nitraatit
 - Lyijy
 - sinkki
 - humus
 - (alkalit)
- Raja-arvojen ylittyminen estää veden käytön

Kierrätysveden lisävaatimus

- Paitsi, että kierrätysveden tulee täyttää em. vaatimukset, on huomioitava, että:
- Käytettävissä tulee olla sopivat laitteet, että talteen otetussa vedessä, jonka tiheys on yli 1,01 kg/l, kiintoaine on jakaantunut tasaisesti.
- Kiintoaine ja vesi otetaan huomioon betonin ominaisuuksien määrittelyssä.
- Kiintoaineen määrä arvioidaan kierrätysveden tiheyden mukaan seuraavasti:

Taulukko A.1 Veden sisältämä kiintoaine

Veden tiheys (kg/l)	Kiintoaineen massa (kg/l)	Betoniveden tilavuus (l/l)
1,02	0,038	0,982
1,03	0,057	0,973
1,04	0,076	0,964
1,05	0,095	0,955
1,06	0,115	0,945
1,07	0,134	0,936
1,08	0,153	0,927
1,09	0,172	0,918
1,10	0,191	0,909
1,11	0,210	0,900
1,12	0,229	0,891
1,13	0,248	0,882
1,14	0,267	0,873
1,15	0,286	0,864